

ISSN: 2146-1961

Hamurcu, G. C. (2023). Tasarım-beceri atölye uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 14(53), 903-920.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3350>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

TASARIM-BECERİ ATÖLYE UYGULAMALARINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Gülnur Candan HAMURCU

Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye, gcandan@erciyes.edu.tr

ORCID: 0000-0001-6828-4538

Gönderim tarihi: 05.06.2023

Kabul tarihi: 15.08.2023

Yayın tarihi: 01.09.2023

Öz

Bu çalışmada 2023 Eğitim vizyonu ile gündeme gelen Tasarım-Beceri Atölye uygulamalarına yönelik atölye öğretmenlerinin görüşleri incelenmiştir. Çalışmada, Tasarım- Beceri Atölye öğretmenlerinin Tasarım-Beceri Atölye uygulamaları hakkındaki görüşlerini saptamak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Kayseri İli Melikgazi İlçesi'nde ilkokul, ortaokul ve lisede görev yapan on iki tasarım-beceri atölye öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem olarak seçilen on iki öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşme yapılmıştır. Araştırmada çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada görüşme yapılan öğretmenlerin farklı atölye öğretmenleri olmalarına ve farklı kıdem yıllarına sahip olmalarına dikkat edilmiştir. Böylece örneklem çeşitliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Yapılan görüşmeler 20-25 dakika sürmüştür. Her bir öğretmenle zoom programı kullanılarak görüşmeler yapıp kayıt altına alınmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma da öğretmenlere yöneltilen sorular dört başlık altında toplanmıştır. Bunlar Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin atölye uygulamalarına bakış açılarının nasıl olduğu, Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin uygulamalar sırasında karşı karşıya kaldıkları sorunların neler olduğu, Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin atölye dersleri hakkındaki önerilerinin neler olduğu ve Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin öğrenci, öğretmen ve veli tutumları hakkındaki görüşlerinin neler olduğudur. Bu bağlamda atölye öğretmenlerin neredeyse tamamının olumlu bakış açısına sahip oldukları, öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların okul yapısından kaynaklanan sorunlar ve öğrencilerden kaynaklanan sorunlar olduğu, öğrenci sayısının çok olması, ders süresinin yetişmemesi ve materyal temini konusunda sorun yaşandığı, öğretmenlerin önerilerinin ders planlarına, öğretmenlere ve uygulamaya yönelik olduğu ve son olarak da öğrenci tutumlarının olumlu olduğu, öğrencilerin atölye derslerine seveerek geldikleri ve sınıftan farklı bir ortamda olmaktan mutlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Tasarım-beceri atölyeleri, atölye öğretmenleri, 2023 eğitim vizyonu

TEACHER'S OPINIONS ON DESIGN-SKILLS WORKSHOP APPLICATIONS

ABSTRACT

In this study, the opinions of the workshop teachers about the Design-Skill Workshop applications, which came to the agenda with the 2023 Education vision, were examined. In the study, case study design, one of the qualitative research methods, was employed to determine the opinions of Design-Skill Workshop teachers about Design-Skill Workshop practices. The participants of the research are twelve design-skill workshop teachers working at primary, secondary and high schools in Melikgazi District of Kayseri Province. Twelve teachers selected as samples were interviewed using a semi-structured interview form. Criterion sampling method, which is one of the purposive sampling methods, was used while determining the study group in the research. In the research, attention was paid to the fact that the interviewed teachers were from different types of workshops and had different years of seniority. Interviews were made with each teacher using the zoom program and recorded. Content analysis and descriptive analysis were used in the analysis of the data obtained. The questions posed to the teachers in the research were grouped under four headings. These headings are the Design-Skill Workshop teachers view about the workshop application, the problems that the Design-Skill Workshop teachers face during the practices, the suggestions of the Design-Skill Workshop teachers about the workshop lessons, and the views of the Design-Skill Workshop teachers about the attitudes of students, teachers and parents. In this context, it was detected that almost all of the workshop teachers had a positive perspective, the problems faced by the teachers were the problems arising from the school structure and from the students, the number of students was high, the course time was not enough and there were problems in the supply of materials. It was also identified that the suggestions of the teachers were aimed at teachers and practice and lesson plans. Finally, it was concluded that the students' attitudes were positive, that the students liked to attend the workshop lessons and that they were happy to be in a different environment from the classroom.

Keywords: Design-skill workshops, workshop teachers, 2023 education vision.

GİRİŞ

21. yüzyılda çeşitli değişim dalgaları yaşanmaktadır. Toplumsal yaşamın değişen dinamiklerinin yanında birçok alanda kendini gösteren teknoloji ve bilgi odaklı koşullar, bireyde bulunması öngörülen yeterliklerin zenginleşmesini gerektirmektedir. Bu modern değişim dalgasının ihtiyaç duyduğu insan profili; eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, problemi tanımlayabilen, problemin çözümünü bulabilen, yeniliklere açık, bireylerle iş birliği yapan, sorumluluk duygusu olan bireylerdir.

Günümüzün ihtiyaçları her alanda olduğu gibi eğitimde de değişimi zorunlu kılmaktadır. Eğitim sistemleri gelişmekte olan çağa paralel ilerlemektedir. Bu doğrultuda gelişmiş, yeni eğitim sistemleri de gündeme gelmektedir (Özsoy, 2017). Bilgi birikimine ve evrensel bir kültüre sahip, dayanıklı toplum yetiştirmeyi hedefleyen eğitim, toplumda gerçekleşen tüm değişimden sorumludur. Bu nedenle toplumda gerçekleşen tüm değişim dalgalarına hem öncülük etmek hem de bu değişim dalgalarına ayak uydurmak durumundadır. Bir toplumun huzuru o toplumun her bireyinin kaliteli bir eğitim almasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle toplumun eğitim seviyesi, gelişmenin ve değişimin en önemli unsurudur (Çakmak, 2008). Girdileri ve çıktılarıyla birlikte eğitim sistemi, belirlenen hedeflere ulaşamaz ise ülkenin kalkınması ve çağdaş uygarlığa ulaşması olanaksız olarak görülmektedir. Bundan dolayı, eğitimde çağdaş standartlara kavuşmak için dünyadaki diğer toplumların eğitim hareketlerinin devamlı takip edilmesi gerekmektedir (Karaçay, 2005). Maker hareketleri, bu eğitim hareketlerinin en önemlilerindedir. Maker hareketi, teknoloji ile kişinin kendi ürününün birleşmesiyle oluşan bir akımdır (Akıncı ve Tüzün, 2016). Yaratma, tasarlama ve yenilik yapma kültüründen oluşan maker hareketi, tekstil işleri, robot bilimi, yemek pişirme, ahşap işleri, elektronik, dijital imalat, mekanik gibi çeşitli etkinliklerle kişileri bir araya getiren, kendin yap veya başkalarıyla birlikte yap düşüncesidir (Peppler ve Bender, 2013).

Uluslararası eğitim hareketleri doğrultusunda Türkiye’de de eğitimcilere ve eğitime yönelik birçok değişim olmaktadır. Atılan bu adımların asıl amacı, eğitimin niteliğini, verimliliğini ve kalitesini yenilikler ışığında artırmaktır. Eğitim-öğretim sürecindeki değişim boyunca yapılmış en kapsamlı adımlardan birisi de 2018 yılı Ekim ayında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından “2023 Eğitim Vizyonu” adı altında atılmıştır.

2023 Eğitim Vizyonunun amacı “çağın ve geleceğin becerileriyle donanmış bireyler yetiştirmektir” (Topal, 2021). Bu kapsamda bireyler için gerekli olan birçok 21. yy. becerisi açıklanmıştır (Hamarat ve Arkan, 2018). 21. yy. becerileri arasında problem çözme, yaratıcılık, bilgisayar ve bilgi okuryazarlığı, iş birliği ve daha pek çok kavram yer almaktadır. Bu beceriler ezberci bilginin azaldığı ve genel becerilerin geçerliliğinin arttığı bir dünyada becerilerin artan önemine işaret etmektedir (Greiff ve Kyllonen, 2016). MEB tarafından yayımlanan 139 sayfalık bir metin olarak halka duyurulan vizyon programı içerisinde “Ezberi aktarma devri sona ermiştir. Bilgi hazır ve ambalajlı bir ürün değildir, canlıdır. Tekrar ve hissetme temelli donuk bir eğitim sistemi, paradigma körlüğüne sebep olmaktadır. Bu körlük, okulu ve eğitimi değerden yoksun, kültürü dışlayan bir meta olarak algılamaya yol açmaktadır. Günümüzde yeni bir eğitim ve okul teorisine ihtiyacımız vardır” açıklaması yer almaktadır. Bu açıklama doğrultusunda eğitim sistemimize bazı temel halkalar ekleneceğinden bahsedilmektedir. 2023 Eğitim

vizyonu içerisinde deęinilen ve eğitim sistemimize eklenmek istenen halkalardan birisi de Tasarım-Beceri Atölyeleri (TBA)'dir (MEB, 2018).

Türkiye'deki maker hareketinin eğitim alanındaki etkisi olan Tasarım-Beceri Atölyeleri, üç kademe (ilkokul, ortaokul ve lise) içinde farklı düzeylerde ortak bir amaç doğrultusunda hazırlanmış, çocukların motor becerilerinin gelişmesini önemseyen, mesleklerle ilişkilendirilmiş, teorik bilgiden ziyade "tasarlamanın", "yapmanın", "üretmenin" ön planda olacağı yeni nesil atölyelerdir. Aynı zamanda bu atölyeler öğrencilerin "kendisini", "meslekleri", "çevresini" tanımalarına destek olmaktadır. Bunların yanı sıra atölyeler 21. yüzyılın gerektirdiği "problem çözme", "eleştirel düşünme", "üretkenlik", "takım çalışması" ve "çoklu okuryazarlık" vb. becerilerin çocuğa kazandırılması için somut öğrenme ortamları olarak düzenlenmektedir (MEB, 2018).

Tasarım-Beceri Atölyeleri ile öğrenciler öğrendiklerini uygulama yaparak öğrenir ve yaşamlarına aktarabilirler (Girgin, 2019). Mısırlı (2020) Tasarım Beceri Atölyelerini "öğrencilere kendilerini yaratıcı olarak ifade edebilecekleri fırsatların ve araçların sunulduğu öğrenme ortamları" şeklinde açıklamaktadır. Yani Tasarım-Beceri Atölyeleri, çocukların ilgi alanlarına göre kendi yeteneklerini fark ederek bunları geliştirdikleri yerdir. Bu atölyelerde ahşap oymak, fotoğraf çekmek, senaryo yazmak, oyuncu olmak, spor yapmak, yemek pişirmek, resim çizmek, bez bebek yapmak, şiir yazmak vb. etkinlikler yapılabilir (Öz ve Ekmekçi, 2021). Öğrenciler atölye çalışmaları sırasında uygulama, inceleme, gözlem yapmakta; analiz aşamalarını tecrübe etmekte, iş birliği yaparak somut ürünler ortaya çıkarabilmektedir (Akıllı, Yıldız, Ateş ve Ateş, 2020).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 2023 Eğitim Vizyon programı içerisinde değinilen hedeflere ulaşabilmek için öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilere birlikte ihtiyaç vardır. Ancak bu bileşenlerden en fazla görev düşen grup, eğitimin üç temel bileşeninden birisi olan öğretmenlerdir. Çünkü tasarlanan yeni bir eğitim modelinin başarıyla uygulanabilmesi, o eğitim modelini uygulayacak öğretmenlerin "mesleki yeterlilikleri", "algıları" ve "adanmışlıkları" ile temelden ilgilidir (Ataç, 2003). MEB 2023 Eğitim Vizyonunda da değinildiği gibi; "Unutulmamalıdır ki her eğitim sistemi, öğretmenlerin omuzlarında yükselir ve hiçbir öğretmenin niteliğini aşamaz". Öğretmenin eğitim sistemleri içerisinde sahip olduğu bu önem, eğitim verimliliğini ve uygulanabilirliğini etkilemektedir. Bundan dolayı öğretmenlerin var olan veya uygulanması planlanan eğitim sistemine nasıl baktıkları, bu sistem hakkındaki görüşleri önem kazanmaktadır. Alanyazın incelendiğinde tasarım beceri atölyeleri ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin alındığı (Güleş ve Kılınç, 2020; Gündoğan ve Can, 2020), okul paydaşlarının görüşlerinin alındığı (Gülhan, 2021), okul yöneticisinin görüşlerinin alındığı (Çetin ve Sağlam Çetin, 2023; Akıllı, Yıldız, Ateş ve Ateş, 2020), 5. Sınıf öğrencilerinin görüşlerinin alındığı (Aksoy ve Saraçoğlu, 2021) ve model önerisi sunan (Yücel Toy ve Uçar, 2021) çalışmalara rastlanmaktadır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde Tasarım-Beceri Atölyelerinde çalışan öğretmenlerin görüşlerine yönelik yapılmış araştırmaların olmadığı söylenebilir. Bu da yapılan bu araştırmayı bu alana katkı sağlaması bakımından önemli kılmaktadır. Buradan yola çıkarak MEB tarafından hazırlanan 2023 Eğitim Vizyonu içerisinde yer alan Tasarım-Beceri Atölyelerine yönelik olarak Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi; bu konudaki öğretmen görüşlerinin belirlenmesi açısından faydalı olacaktır.

Bu araştırma Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin Tasarım-Beceri Atölye uygulamalarına ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin atölye uygulamalarına bakış açıları nasıldır?
- 2- Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin uygulamalar sırasında karşı karşıya kaldıkları sorunlar nelerdir?
- 3- Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin atölye dersleri hakkındaki önerileri nelerdir?
- 4- Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin öğrenci, öğretmen ve veli tutumları hakkındaki görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu araştırmada, Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin Tasarım-Beceri Atölye uygulamaları hakkındaki görüşlerini saptamak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2011:75) durum çalışmasını "Bir veya birkaç durumu kendi sınırları içerisinde bütüncül olarak analiz etme" şeklinde tanımlamıştır. Bu araştırmada durum çalışması çeşitlerinden biri olan bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Bütüncül tek durum çalışmalarında araştırmacılar sadece tek bir konu üzerine odaklanırlar ve bu konu ile ilgili bir durum seçip açıklamaya çalışırlar (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırma içerisinde de tek bir durum (Tasarım-Beceri Atölye Çalışmaları) seçilmiş olup, seçilen bu durumla ilgili Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin görüşleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını, Kayseri İli Melikgazi İlçesindeki ilkokul, ortaokul ve lisede görev yapan 12 tasarım-beceri atölye öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemi daha önceden belirlenmiş bazı ölçütleri karşılayan durumların araştırılmasıdır. Bu ölçütler araştırmacılar tarafından oluşturulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu bağlamda araştırmacılar tarafından öğretmenlerin Tasarım-Beceri Atölye öğretmenleri olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu ölçütün belirlenme sebebi Tasarım-Beceri Atölyelerinin yeni bir uygulama olması ve bu uygulama içerisinde aktif yer almayan öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip olamayacakları düşüncesidir. Bu araştırmada görüşme yapılan öğretmenlerin farklı atölye öğretmenleri olmalarına ve farklı kıdem yıllarına sahip olmalarına dikkat edilmiştir. Böylece örneklem çeşitliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmada yer alan öğretmenlerin bazı demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Öğretmen Kodu	Eğitim Durumu	Kıdem Yılı	Eğitim Verdiği Okul Düzeyi	Eğitim Verdiği Atölye
K1	Yüksek Lisans	3	Anaokulu ve İlkokul	Drama
K2	Lisans	2	İlkokul	Origami
K3	Lisans	3	Anaokulu ve İlkokul	Zeka Oyunları
K4	Lisans	6	İlkokul ve Ortaokul	Ahşap Tasarım
K5	Lisans	13	Ortaokul ve Lise	Drama
K6	Lisans	6	İlkokul, Ortaokul ve Lise	Kodlama
K7	Lisans	5	Anaokulu ve İlkokul	Lego
K8	Lisans	9	Ortaokul ve Lise	Resim

K9	Lisans	3	İlkokul	Meraklı Düşünürler
K10	Lisans	12	İlkokul	Storyland
K11	Lisans	12	İlkokul, Ortaokul ve Lise	Tekstil
K12	Lisans	7	Anaokulu, İlkokul, Ortaokul ve Lise	Mutfak Sanatları

Tablo 1'e göre, görüşme yapılan öğretmenlerin 1'i haricinde hepsi lisans mezunudur. Öğretmenlerin kıdemleri 3 ile 13 yıl arasında değişmektedir. Öğretmenlerin eğitim verdiği okul düzeyleri anaokulu, ilkököl, ortaokul ve lise arasında değişmektedir. Öğretmenlerin eğitim verdikleri atölyeler drama, origami, zeka oyunları, ahşap tasarım, kodlama, lego, resim, meraklı düşünürler, storyland, tekstil ve mutfak sanatlarıdır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada nitel veriler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Bu form hazırlanmadan önce ilgili literatür incelenmiş, araştırma tasarımına dikkat edilerek 8 soru hazırlanmıştır. Sonrasında iç geçerliliğin sağlanması için iki uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzmanların görüşleri doğrultusunda görüşme formunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Hazırlanan sorular çalışma grubundan bağımsız olarak Tasarım-Beceri Atölyelerinde derse giren iki öğretmene sorularak pilot uygulaması yapılmış, soruların anlaşılabilirliği test edilmiştir. Pilot uygulamadan elde edilen sonuca göre görüşme formunun son hali verilmiş ve formun son halinde dört ana soru yer almıştır. Araştırma için Erciyes Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu değerlendirme karar tarihi: 25.04.2023, etik değerlendirme dokümanı numarası: 179 ile etik kurul izni alınmıştır.

Veri Toplama Süreci

Araştırma kapsamında yapılan görüşmeler araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler 20-25 dakika sürmüştür. Katılımcılara görüşmelerden önce gönüllülük esaslı bir çalışma olacağı belirtilmiştir. Bunun yanında araştırmacıların isimlerinin geçmeyeceği, her bir katılımcıya bir kod verileceği belirtilmiştir. Her bir öğretmenle zoom programı kullanılarak görüşmeler yapıp kayıt altına alınmıştır. Daha sonra bu görüşmeler yazıya dökülerek analize uygun hale getirilmiştir. Her bir görüşme yazıya döküldükten sonra ilgili öğretmene okutulmuş ve bilgilerinin doğruluğu tekrar kontrol edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu doğrultuda elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, "sözel, yazılı ve diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunmadır" (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 22). İçerik analizinde amaç, elde edilen verileri açıklanabilir kavramlara ulaştırarak sunmaktır. İçerik analizi yapılırken, toplanan verilerden kendi içerisinde benzerliği olan kavramlar kodlanmakta, bu kodlardan kategorilere, belirlenen bu kategorilerden ise temalara ulaşılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Tasarım-Beceri Atölye öğretmenleriyle yapılan görüşmelerden sonra metne dönüştürülen veriler, dikkatlice okunmuş ve kodlar belirlenmiştir. Kodların detaylı incelemesi yapıldıktan sonra kategoriler belirlenmiştir. Yapılan içerik analizi ile birbirine benzeyen veriler

kategoriler çerçevesinde bir araya getirilmiştir. Bu aşamada yapılmış gereksiz kodlamalar çıkarılmış, gerekli olan durumda yeni kodlamalar yapılmıştır. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin görüşleri ilgili kod kapsamında verilmiştir. Katılımcıların gizliliğini sağlayabilmek için araştırmaya katılan her öğretmene K1, K2... şeklinde kodlar verilmiştir. Görüşmeler içerisinde en ilgi çekici olan ifadeler herhangi bir değişiklik yapılmadan olduğu gibi verilmiştir. İçerik analizi sırasında, araştırmacı ve alanında uzman başka bir araştırmacı birbirlerinden ayrı olarak analizleri ve kodlamaları yapmışlardır. Analizler bittikten sonra araştırmacıların yaptıkları kodlamalar arasındaki tutarlılık Miles ve Huberman'a (1994) göre hesaplanmış ve kodlayıcılar arasındaki tutarlılığın %87 olduğu belirlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre araştırmacıların görüşlerindeki tutarlılığın %70'in üzerinde olması güvenilirlik için yeterlidir. Buna göre bu araştırmada nitel verilerin analizinde kodlayıcılar arası güvenilirliğin sağlandığı belirtilebilir.

BULGULAR

Bu bölümde Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular yer almaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan dört sorudan elde edilen bulgulara ait yüzde ve frekans değerleri tablolarda gösterilmiş ve daha sonra örnek katılımcı görüşlerine değişiklik yapılmadan yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin atölye uygulamalarına yönelik bakış açıları incelenmiştir. Öğretmen görüşlerine yönelik frekans değerleri belirlenmiş ve Tablo 2'de elde edilen bulgular paylaşılmıştır.

Tablo 2. Tasarım-Beceri Atölye Öğretmenlerinin Atölye Uygulamalarına Bakış Açıları

Kategori	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Olumlu	Yaparak yaşayarak öğrenme sağlıyor	K1, K4, K5, K6, K7, K8, K10, K12	8
	Temel becerilerin gelişmesini sağlıyor	K3, K6, K8, K11, K12	5
	Teorik bilginin pratiğe dönüşmesini sağlıyor	K5, K6, K7, K9, K10	5
	Farklı öğrenme ortamları sunuyor	K1, K4, K5, K8, K10	5
	Yeteneklerin ortaya çıkmasını sağlıyor	K3, K4, K5, K11, K12	5
	Yaratıcı düşünceyi destekliyor	K2, K8, K11	3
	Bütünsel öğrenme sağlıyor	K1, K4, K6	3
	Özgüvenli çocuklar yetiştiriyor	K1, K3, K8	3
	Öğretmenler kendilerini geliştiriyor	K4, K7, K11	3
	İletişim becerisi sağlıyor	K1, K8	2
Olumsuz	Problem çözme becerilerini geliştiriyor	K6, K9	2
	Bağımsız düşünme sağlıyor	K10	1
	Devlet okullarının fiziki yapısı uygun değil	K3, K4, K8, K12	4
	Sınav sistemiyle uyum sağlamıyor	K3, K5	2
	Sistem henüz oturmadı eksiklikler var	K2, K4	2

Tablo 2 incelendiğinde Tasarım-Beceri Atölye uygulamalarına yönelik öğretmen bakış açılarının büyük çoğunluğunun olumlu görüşler çerçevesinde toplandığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 8'i Tasarım-Beceri Atölyelerinin öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme ortamı sunduğunu dile getirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bazıları düşüncelerini şu şekilde dile getirmiştir:

“Tasarım-Beceri Atölyeleri ile amaçlanan öğrencilerin çok yönlü gelişimini sağlamak. Çağın değişimi ile birlikte temel gereksinimlerini kendi başlarına yapabilecek, iletişim becerileri yüksek öz güvenli çocuklar yetiştirmek. Öğrencilerin bütünsel öğrenmeleri sağlanıyor. Eğlenerek öğreniyorlar. Farklı bakış açıları kazanıyorlar, farklı öğrenme ortamlarında öğreniyorlar. Sıra sandalye okul kavramlarının dışına çıkmış oluyor. Yaşayarak öğreniyorlar.” (K1)

“Öğrenmeye farkındalık kazandırıyor, kendinde var olanları keşfediyor. Ders, farklı ortamda işleniyor, öğretmen olarak eğlenerek öğretiyoruz bizleri de teşvik ediyor ve öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlıyor.” (K4)

“Yaşayarak öğrenmenin sağlanması, teorik bilginin pratiğe dönüştürülmesi, yeteneklerin ortaya çıkması, günlük yaşamla anlamlandırılması ve eğlenirken öğrenmek en olumlu yanı. Ailede kaliteli vakit geçiremeyen çocuklar için farklı ortamlar sunuyor.” (K5)

“Gayet başarılı. Çocukların gerçek yaşamında sadece teorik bilgiler yeterli olmuyor uygulamalı öğrenilen derslerin kalıcılığı, karşılaşılan bir probleme uyarlanması daha kolay oluyor.” (K9)

“Öğrenci tüm duyu organlarıyla derste oluyor. Sadece kulaktan duyduğu bilgilerle değil uygulamada yapıyor. Yaşayarak öğreniyor. Kalıcı öğrenme sağlanıyor. Bu atölyelerin bana kattığı en önemli şey standart bir öğretmenlik yapmıyorum. Üniversitede bu böyle olmamalı dediğim birçok noktayı bu sistemle aşmış bulunuyorum. Bence bir öğretmenin sahip olması gereken en önemli özellik kendi dersine ait farklı içerikler geliştirebilmektir. Atölye sistemi bunun için beni destekliyor sürekli bir gelişim ve araştırma içerisinde oluyorum.” (K7)

Tasarım-Beceri Atölye sisteminin henüz oturmaması ama uygulama için geç kalınmış bir sistem olduğunu düşünen öğretmen görüşleri de bulunmaktadır.

“Zaten geç kalınmış bir uygulama. Atölye dersleri geri planda bırakılmıştı ve bunun eksisi sonucu görüldü. Çocuklar yaratıcı düşüncelerini kaybettiler ve tek düze oldular. Bu aşamadan sonra tekrar gündeme geldi ve değeri anlaşıldı. Şu an sistem oturmadı fakat doğru yolda olduğumuzu düşünüyorum.” (K2)

“Kesinlikle daha erken geçilmesi gereken bir sistem. Yapılan PISA testlerinden de gördüğümüz gibi birçok konuda ezber sistemi geride kaldı. Bu sistemin de bizler için iyi olacağını düşünüyorum. Öğrenciler için artık geleceğin dili oldu kodlama ve programlama. Bu öngörülen gelecek için biz öğrencilerimizi bu altyapıda hazırlamalıyız. Dünya gündeminden geri kalmamaları için. Bunun yanında bu dersler sayesinde öğrencilerin ciddi anlamda problem çözme becerilerinin geliştiğini gözlemliyoruz. Bu şu anda öğrencilerimizde eksik olan noktalardan biri, daha da güzeli burada öğrendiklerini günlük hayatlarına yansıtıyorlar.” (K6)

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin atölye uygulamaları sırasında karşı karşıya kaldıkları sorunlar incelenmiştir. Öğretmen görüşlerine yönelik frekans değerleri belirlenmiş ve Tablo 3'te elde edilen bulgular paylaşılmıştır.

Tablo 3. Tasarım-Beceri Atölye Öğretmenlerinin Uygulamalar Sırasında Karşı Karşıya Kaldıkları Sorunlar

Kategori	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Okul yapısından kaynaklanan	Öğrenci sayılarının çok olması	K1, K4, K5	3
	Bir ders süresinin yetmemesi	K1, K5, K10	3
	Materyal temin sıkıntısı	K9, K11, K10	3
Öğrencilerden Kaynaklanan	Öğrencinin önyargılı olması	K4, K6, K8, K9, K11, K12	6
	Öğrenci disiplinini sağlamanın çok zor olması	K4, K5, K10	3
	Lisede sınav kaygısının olması	K5, K6	2
	Öğrencilerin yetenekli olmadıklarını düşünmeleri	K1, K3	2
	Velilerin baştaki önyargıları	K5, K12	2
	Öğrencilerin motor becerilerinin çok zayıf olması	K2	1

Tablo 3 incelendiğinde Tasarım-Beceri Atölye uygulamalarında karşılaştıkları sorunlara öğretmenlerin verdiği cevaplar göz önüne alındığında, cevapların temel iki başlık altında toplandığı görülmektedir. Bu başlıklar öğrenci temelli sorunlar ve okul yapısından kaynaklanan sorunlardır. Öğretmenlerin karşı karşıya kaldıkları sorunların büyük çoğunluğunun öğrenci temelli olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 6'sı Tasarım-Beceri Atölyeleriyle yeni karşılaşılan öğrencilerin önyargıyla atölyeye girdiklerini dile getirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bazıları düşüncelerini şu şekilde dile getirmişlerdir:

"Çocukların akademik başarısı çok yüksek ama basit bir sorunla karşılaşınca atölye içerisinde ne yapacağını bilemiyor öğrenciler çok kalıplaşmış olarak geliyor." (K8)

"Çocuklar ilk atölye dersleriyle karşılaştıklarında yeni fikirler üretirken kendilerini ifade ederken zorlanıyorlar ve ön yargılı oluyorlar. Veliler için materyal sorunları yaşıyoruz." (K9)

"Erkek çocuklarının tekstil atölyesine ön yargıyla gelmesi. Zaman zaman materyal eksiği yaşıyorum." (K11)

"Çok olumsuz yönünü görmüyorum sadece şunu diyebilirim. Her öğrenci her atölyeye aynı ilgiyle yaklaşmıyor. Öğrencilerin yetenekleri hangi yöndeysse o yönde uzmanlaşma olabilirdi. Örneğin çocuk yemek yapmayı sevmiyor ama mutfak atölyesine gelmek zorunda kalıyor. Bu durumda karşılıklı verim kaybı yaşanıyor." (K12)

"Öğretmenlerin çoğu kendi emeğiyle ürünlere ulaşmaya çalışıyor. Bu anlamda sıkıntılar olabiliyor Öğretmenlerin bakış açıları sıkıntı yaratabiliyor. Öğrencilerin ön yargıları da var tabii bilmediği bir sisteme karşı önyargılı olabiliyorlar." (K6)

Bunun yanında okul yapısından ve var olan mevcut durumdan kaynaklı sorunlar olduğunu dile getiren öğretmen görüşleri de bulunmaktadır.

“Sınıf şubeleri en büyük problemi oluşturuyor. Fazla kişiyle atölye dersleri ne yazık ki yapılamıyor. Mış gibi yapmanın ötesine geçilmiyor. Birde süre sıkıntısı var,40 dakika yeterli olmuyor. Sayı azalırda belki bu sorun ortadan kalkabilir.” (K1)

“Mevcut sınıf sayısının fazla olması, ders süresinin sınırlı olması, velilerin baştaki ön yargıları ve öğrencilerin alışık olmadığı ortam olduğu için dönem başında sınıf düzeninin zor sağlanması.” (K5)

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın üçüncü alt problemi kapsamında Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin atölye dersleri hakkındaki önerileri incelenmiştir. Öğretmen görüşlerine yönelik frekans değerleri belirlenmiş ve Tablo 4’ te elde edilen bulgular paylaşılmıştır.

Tablo 4. Tasarım-Beceri Atölye Öğretmenlerinin Atölye Dersleri Hakkındaki Önerileri

Kategori	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Planlamaya Yönelik	Sistem yeni, kaynak çok az	K5, K8, K11	4
	Öğrenci değerlendirmesinde ortak bir rubrik oluşturulmalı	K1, K5, K9	3
	Süreç değerlendirmesi yapılmalı	K5, K6, K9	3
	Okulun imkânları doğrultusunda atölyeler açılmalı	K4, K8	2
Öğretmenlere Yönelik	Alanında uzman öğretmenler olmalı	K1, K5, K7, K8, K12	5
	İmkânlar yetersiz olsa da var olanlar değerlendirilmeli	K8, K9, K12	3
Uygulamaya Yönelik	Küçük yaş gruplarından başlamalı	K1, K3, K6, K8, K9, K11, K12	7
	Öğrenci sayısı 10-12’yi geçmemeli	K1, K2, K6, K8, K9, K10, K11	7
	Lise seviyesinde seçmeli olmalı	K1, K8, K12	3
	Öğretmen, materyal ve mekan açısından zaman verilmeli	K9, K11	2
	Sınıf seviyesi ilerledikçe daha ayrıntılı dersler olmalı	K4	1

Tablo 4 incelendiğinde Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin atölye dersleri hakkındaki önerileri göz önüne alındığında, cevapların temel üç kategori altında toplandığı görülmektedir. Bu kategoriler planlamaya yönelik öneriler, öğretmenlere yönelik öneriler ve uygulamaya yönelik önerilerdir. Öğretmenlerinin atölye dersleri hakkındaki önerileri büyük çoğunluğunun uygulamaya yönelik öneriler olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 7’si Tasarım-Beceri Atölyelerinin temelde küçük yaş gruplarından başlaması gerektiği ve sınıf mevcutlarınının 10-12 kişiyi geçmemesi gerektiğini vurgulamıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bazıları düşüncelerini şu şekilde dile getirmişlerdir:

“Atölye dersleri en fazla 12 kişi olmalı, ben Polonya’da okudum ve 20 yıl önce biz sınıfı bölerek yarısı İngilizce’de yarısı Almanca’da oluyordu. Sayı Türkiye’de çok fazla.” (K10)

“Origami atölyesi için her okul hazır bence illa renkli kağıtlara pahalı malzemelere gerek yok. Önemli olan mantığını vermek. Geri dönüşüm içinde bir fırsat olur. Ayrıca öğrenci sayısı kesinlikle en fazla 12 olmalı, bu sayıyı geçmemeli. Sınıflar gruplara ayrılarak farklı derslere girebilir.” (K2)

“Her okul aynı seviyeye sahip değil yetersiz olan birçok okul var gerek öğretmen gerek mekân açısından yetersiz olduğunu düşünüyorum. Ama hazırbulunuşluk olmasa da var olan imkanlarla başlanabilir. Özellikle ilkökulu anaokulu seviyesinden başlanmalıdır. Çünkü zekâ oyunlarına ne kadar erken yaşta başlanırsa o kadar verim alınır. Daha sonrası için ortaokul ve lise olarak devam edilebilir.” (K3)

“Mekân olarak var olan bir binaya eklenecekleri için çok ergonomik olmayabilir ama burada önemli olan öğretmenler. Malzemeler masraflı olabiliyor devlet okulları için ek ödenek gerekebilir. Büyüklerimiz ağaç yaşken eğilir demişler bende katılıyorum, bu sistem anaokulunda 1. ve 2. sınıfta başladığı zaman çok daha verimli oluyor. Alışkanlık oluştukça kabullenme daha kolay oluyor. İlköğretimde kesinlik olmalı ortaöğretim ve lisede seçmeli olabilir.” (K12)

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları öğretmenlere yönelik önerilerde bulunmuşlardır. Bu görüşe katılan öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir:

“Devlet okulları fiziki açıdan uygun gözüküyor fakat yapılmak istendikten sonra bazı düzenlemelerle oluşturulabilir. Öğretmen olarak kesinlikle o alanda uzman kişilerin derse girmesi gerektiğini, bu konuda okulların eksiklikleri olduğunu düşünüyorum. İlköğretim kademesinde daha verimli olduğunu düşünüyorum. Sınıflar büyüdükçe sınav stresinden dolayı ilgi azalıyor. Üst kademelerde atölyeler seçmeli olarak herkesin ilgisine yönelik olabilir. Ayrıca atölyeler 10 öğrenci ile sınırlandırılmalı.” (K1)

“Öğretmenler kendilerinin yeni sisteme hazırlanıyor genelde. Bu yüzden bu alanda eğitim almış alanında uzman kişilerin olması ve süreç değerlendirmesi yapması gerekiyor. Materyal olarak çok eksiklikler var.” (K5)

“Öğretmenler buna ek ders parası mantığı ile bakarsa bir yol alınabileceğini düşünmüyorum ben. Her şeyden önce öğretmen alt yapısı dikkate alınmalı kaliteli bir öğretmen diğer konuları halleder. Alanında uzman öğretmenler seçilmeli.” (K7)

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin öğrenci, öğretmen ve veli tutumları hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Öğretmen görüşlerine yönelik frekans değerleri belirlenmiş ve Tablo 5’de elde edilen bulgular paylaşılmıştır.

Tablo 5. Tasarım-Beceri Atölye Öğretmenlerinin Öğrenci, Öğretmen ve Veli Tutumları Hakkındaki Görüşleri

Kategori	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Olumlu	İlkokul öğrencileri çok severek geliyor	K2, K3, K4, K7, K10, K12	6
	Bilinçli öğretmenler çok destek oluyor	K1, K2, K6, K7, K8, K11	6
	Öğrenciler çok eğleniyor	K3, K4, K5, K10, K11	5
	Veliler başta olumsuz olsa da şuan iyi bakıyorlar	K2, K3, K6, K9, K11	5
	Öğrenciler sınıftan farklı bir ortamda olmayı seviyor	K4, K6, K7, K8	4
	Öğrenciler yoğun derslerin ardından atölyelerde rahatlıyor	K7	1
Olumsuz	Geleneksel yapıda olan öğretmenler atölyeleri ders olarak görmüyor	K1, K6, K7, K8, K9, K10, K12	7
	Sınav odaklı veliler gereksiz buluyor	K4, K5, K6, K7, K8	5
	İlk defa karşılaşan öğretmenler çok önyargılı	K3, K5	2
	Veliler çocuklarının popüler alanda ilerlemesini istiyor	K3	1

Tablo 5 incelendiğinde Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin öğrenci, öğretmen ve veli tutumları hakkındaki görüşleri göz önüne alındığında, cevapların olumlu ve olumsuz olarak iki kategori altında toplandığı görülmektedir. Öğretmenlerinin öğrenci, öğretmen ve veli tutumları hakkındaki görüşleri büyük çoğunluğunun olumlu kategorisinde olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 7'si geleneksel yapıda olan öğretmenlerin atölyeleri ders olarak görmediklerini vurgulamıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bazıları düşüncelerini şu şekilde dile getirmişlerdir:

“Bilinçli araştırma yapan öğretmenlerle, geleneksel öğretmenler farklı yaklaşıyorlar. Geleneksel öğretmenler bir ders olarak görmüyor ne yazık ki.” (K1)

“Çocuklar için felsefe dersinde alışılmadık bir ortam olduğu için önyargılı olanlar oldu ama zamanla açıldılar ve olumlu anlamda gelişti düşünceleri. Sınıf öğretmenlerimin bir kısmı gereksiz buluyor ne yazık ki onlar için eğitime katkısı sadece ana derslerin var. Velilerin beklentisi başlangıçta düşüktü ama bu beklentileri üst düzeylere taşıdık. Oldukça memnunlar.” (K9)

“Çok seviyorlar çünkü çok eğleniyorlar oyun bazlı rahat bir ortam sunduğu için. İstasyonlar oluşturuyoruz en sessiz öğrenci bile aktif katılım gösteriyor. Bazı öğretmenler sadece oyun bir şey yapmıyorsunuz olarak düşünüyor ama aslında öyle değil daha kalıcı öğreniyorlar. Bu bir şov değil farklı bir eğitim metodu. Veliler gayet memnun dönüşler çok iyi. Çocuklarındaki farkı görmek mutlu ediyor onları.” (K10)

Bu görüşlere katılmakla birlikte veliler ve öğrenciler için sınav sisteminden kaynaklı dönütler olduğunu dile getiren bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Veliler sınav odaklı. Ama yavaş yavaş atölyeden alınan dönütlerle fikirlerinin değiştiğini düşünüyorum. Öğrenciler ise çok severek geliyorlar sınıflardan farklı ortamda olmak çok mutlu ediyor onları. Büyük yaş gruplarında istekli olan öğrenciler çok ama sevmediği, ilgilerinin olmadığını düşündükleri atölyelere karşı geri planda duruyorlar.” (K4)

“Ortaokul ve ilkokul çok keyifli geliyor ama lisede sınav kaygısı olduğu için biraz daha sıkıntı yaşayabiliyoruz. Önyargılı çok öğretmenimiz var keyfi bir ders olarak görüyorlar ama bu kırılacak bir şey. Aman ne gerek var diyen ve sonradan fikri değişen çok öğretmenimiz var. Bilinçli veli çok pozitif ama sınav velileri daha çok soru çözümü istiyor ve geri planda kalmasını istiyorlar bu derslerin. Bu çözülebilecek bir sorun zamanla değişiyor fikirler.” (K5)

“Öğrenciler çok seviyor atölyelerde olmaktan çok mutlu, Bazen sınıfta işliyoruz ve ısrarla atölyelerde olmak istiyorlar. Veliler ilkokula memnun fakat lisede daha çok test çözsün olarak düşünülebilir. Öğretmenlerde kişiye göre değişiyor; bazıları gereksiz ve boş olarak görebiliyor, bazıları ise hayranlıkla bakıp olayın farkında oluyorlar.” (K8)

“Bunu düzey olarak ayırmamız lazım ilkokulda oldukça yüksek fakat sınıf düzeyi arttıkça ilgide düşüyor. Özellikle lisede ilgi oldukça düşük. Atölye sisteminin sınıf öğretmenleri için biraz basit algılandığını görüyorum. Ders gidecekse atölye dersleri gidebilir gibi bir düşünceleri var.”(K12)

Son olarak katılımcı öğretmenlerimizden bazıları velilerin cinsiyetsel olarak yaklaştığıyla ilgili görüşlerini dile getirmişlerdir.

“Veliler başlangıçta tepkiliydiler özellikle erkek aileleri, neden örgü örsün vb. gibi yaklaşıyorlardı ama sonuç bize herkesin memnun olduğunu gösteriyor. Sadece alışma süreci gerekiyor.” (K11)

TARTIŞMA ve SONUÇ

20. yüzyılın başlaması ile günümüze kadar devam eden değişimler, birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da kendini göstermektedir (Ocak, 2016). Bu değişimler doğrultusunda çağın gereksinimlerine uygun olarak uluslararası çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Eğitime ilişkin yapılan bu çalışmalar ve çalışmalar sonucu elde edilen veriler, Türkiye’de yapılan eğitim reformu konusunda itici güç oluşturmaktadır. Çünkü eğitim üzerine yapılan bu değişimler ile birçok ülke, eğitim dışı alanlarda da ciddi gelişmeler elde etmiştir (Güçlü ve Bayrakçı, 2004). Bu araştırmada da Türkiye’de eğitim üzerine değişimlerden biri olan Tasarım-Beceri Atölyeleri incelenmiş ve bu atölyelere yönelik öğretmen görüşleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaç ile birlikte elde edilen araştırma bulguları doğrultusunda; Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin atölye uygulamalarına bakış açıları, Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin uygulamalar sırasında karşı karşıya kaldıkları sorunlar, Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin atölye dersleri hakkındaki önerileri ve Tasarım-Beceri Atölye öğretmenlerinin öğrenci, öğretmen ve veli tutumları hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir.

Çalışmanın birinci alt problemi olan “Atölye uygulamalarına yönelik bakış açınız nasıldır?” sorusu öğretmenlere yöneltilmiş ve verilen cevaplar analiz edilerek incelenmiştir. Bu doğrultuda elde edilen sonuçlar öğretmenlerin neredeyse tamamının olumlu bakış açısına sahip olduklarına yöneliktir. Benzer şekilde Gündoğan ve Can (2020) ile Güleş ve Kılınç (2020) yaptıkları çalışmada genel olarak öğretmenlerin atölye çalışmalarına karşı olumlu olduklarını vurgulamışlardır. Köç ve Ünal’ın (2019) yaptığı bir araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin 2023 Eğitim Vizyonunu eğitim-öğretim verimliliği açısından değerlendirmesine ilişkin görüşleri içerisinde bir

öğretmenin verdiği görüş şu şekildedir: “Tasarım-beceri atölyelerinin kurulması, bu atölyelerde bilim, sanat, spor ve kültürel etkinliklerinin yapılması, öğrencilerin daha çok düşünmesine, tasarlamasına ve üretmesine imkan sağlayacağından eğitim-öğretim verimliliğini artıracığını düşünüyorum (K4).” Bu görüş bu çalışmada ortaya çıkan olumlu görüşleri destekler niteliktedir. Araştırma içerisinde öğretmenlerimizin ifade ettiği olumlu görüşlerden biri de Tasarım-Beceri Atölyeleri sayesinde öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerinin desteklendiği konusudur. Alanyazın incelendiğinde öğretmen adaylarıyla yapılan bir çalışmada sınıf dışı öğrenme ortamlarının yaparak yaşayarak öğrenme üzerine olumlu etkisi vurgulanmıştır (Kubat, 2018). Bir başka çalışmada yine öğrencilerin, fen derslerinde işledikleri dersleri sınıf dışı öğrenme ortamlarında deneyimlemeleri, yaparak yaşayarak öğrenmelerine olanak sağlaması açısından oldukça önemli olduğu ortaya konulmaktadır (Laçın Şimşek, 2011). Gülhan (2021) yaptığı çalışmada müdür ve müdür yardımcılarını Tasarım-Beceri Atölyelerinin “yaparak-yaşayarak öğrenme”ye etkisini vurgulayarak olumlu görüş bildirmişlerdir. Akıllı vd. (2020) yöneticiler ile yaptıkları çalışmada Tasarım-Beceri Atölyelerinin öğrencilerin deneyimleyerek öğrenmesi ve öğrenilenlerin yaşama transfer edebildiklerini vurgulamışlardır. Benzer şekilde Güleş ve Kılınç (2020) Tasarım-Beceri Atölyeleri uygulamalarının öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmelerine katkı sağladığını belirtmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler atölye sisteminin öğrencilere, yaparak yaşayarak öğrenme dışında öğrencilerin iletişim becerilerinin geliştirdiği, bütünsel öğrenme ortamı sağladığı, yaratıcı düşüncelerine destek sağladığı, bağımsız düşünceyi desteklediği, teorik bilgilerin pratiğe dönüştürülmesinde rol oynadığı ve problem çözme becerilerini desteklediği gibi farklı olumlu etkilerini de dile getirmişlerdir. Bunların yanında çok azınlık olmakla birlikte bazı öğretmenler devlet okullarının fiziki özelliklerinin yetersiz olduğunu ve sistemin henüz tam oturmadığını vurgulamışlardır. Erbay (2017) ise atölye çalışmalarının öğrencilerin yaratıcılıklarının gelişmesinde ve öğrencilere problem çözme becerisi kazandırmada etkili olduğunu belirtmiştir. Gündoğan ve Can (2020) ise yaptıkları çalışmada öğrencilerin atölye çalışmaları sayesinde eğlenerek öğrendiklerini ve öğrenmelerin somutlaştığını vurgulamışlardır.

Çalışmanın bir diğer alt problemi olan “uygulamalar sırasında karşı karşıya kaldığınız sorunlar nelerdir?” sorusu öğretmenlere yöneltilmiş ve verilen cevaplar analiz edilerek incelenmiştir. Bu doğrultuda elde edilen sonuçlar öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların okul yapısından kaynaklanan sorunlar ve öğrencilerden kaynaklanan sorunlar olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin çoğunluğu öğrenci sayısının çok olması, ders süresinin yetismemesi ve materyal temini konusunda sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Yılmaz ve Altinkurt (2011) da yaptıkları bir çalışmada öğretmen adaylarının görüşlerine göre Türk Eğitim Sistemi’nin en önemli sorunlardan bazılarını kalabalık sınıflar, donanım ve fiziki yapı eksikliği, mevcut öğretmenlerin niteliği, eğitime erişimdeki eşitsizlikler ve finansman olarak dile getirmektedirler. Bunun yanında öğretmenlerin yarısının öğrencilerin ön yargıyla atölye derslerine gelmelerinden kaynaklı sorun yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Gülhan (2021) yaptığı çalışmada öğretmenler tasarım-beceri atölyelerinin uygulanması esnasında kazaların olabileceğini, sınıf yönetiminin ve zaman konusunda sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Gündoğan ve Can (2020) yaptıkları

çalışmada atölye uygulamaları ile ilgili olarak öğretmenlerin kendilerini yetersiz hissetmeleri, sınıfların kalabalık olması, iş yükündeki artış, sınıf yönetiminde zorluk yaşanması olumsuzluk olarak sıralanmıştır.

Çalışmanın üçüncü alt problemi olan “Atölye dersleri hakkındaki önerileriniz nelerdir?” sorusu öğretmenlere yöneltilmiş ve veriler cevaplar analiz edilerek incelenmiştir. Bu doğrultuda elde edilen sonuçlar öğretmenlerin önerilerinin planlamaya yönelik, öğretmenlere yönelik ve uygulamaya yönelik olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin çoğunluğunun tasarım-beceri atölyelerinin kesinlikle küçük yaş gruplarından itibaren başlaması konusundaki ortak görüşü dikkat çekmektedir. Ayrıca bu çoğunluk yine öğrenci sayısının kesinlikle 10-12’yi geçmemesi gerektiği konusunda hemfikirdir. Bunun yanında öğretmenlerin yarısından fazlası atölye derslerine alanında uzman kişilerin girmesi gerektiğini belirtmiştir. Doğan’ın (2019) yaptığı bir araştırmada da katılımcı öğretmenlerden biri yeni sisteme ayak uydurmak adına öğretmenlerin tasarım-beceri atölyeleri konusunda eğitilmeleri gerektiğini vurgulamıştır.

Çalışmanın son alt problemi olan “Öğrenci, öğretmen ve veli tutumları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” sorusu öğretmenlere yöneltilmiş ve cevaplar analiz edilerek incelenmiştir. Bu doğrultuda elde edilen sonuçlar öğrenci tutumlarının olumlu olduğunu, öğrencilerin atölye derslerine severek geldiklerini ve sınıftan farklı bir ortamda olmaktan mutlu olduklarını göstermektedir. Öğretmenlerin veli tutumları hakkındaki görüşleri ise velilerin başta olumsuz yaklaştıkları ama daha sonra fikirlerinin değişmesi yönündedir. Katılımcı öğretmenler baştaki bu olumsuzluğun sebebinin mevcut sistemde yer alan sınav kaygısından kaynaklandığını dile getirmektedirler. Beldağ ve Yaylacı (2014) araştırmasında öğrencilerin derse ilgisizliğinin sebebinin sınav kaygısı ve kalabalık sınıflar olduğunu; Sağır (2015) ise sınav sisteminin öğrenciler üzerinde olumsuz etkilerinin bulunduğunu ifade etmişlerdir. Son olarak öğretmenler meslektaşlarının tutumları ile ilgili olarak öğretmenlerin kıdemlerinin arttıkça ilgilerinin azaldığı, geleneksel yapıda olan öğretmenlerin atölyeleri ders olarak görmedikleri ve atölyelerle yeni karşılaşan öğretmenlerin ön yargılı olduklarını dile getirmişlerdir. Araştırmada ulaşılan bu sonucu destekleyen diğer araştırmalar şu şekildedir. Nixon, Packard ve Douvanis (2010) yaptıkları bir araştırma sonucunda öğretmenlerin alışılmışın dışında radikal değişim gerektiren durumlarda mesleki kıdemini negatif yönde bir etki yaratabildiğini belirlemişlerdir. Vangrieken, Meredith, Packer ve Kyndt (2017) araştırmalarında özellikle çalışma koşulları ve alışkanlıkları değişiklik göstermesi halinde mesleki tecrübesi fazla olan öğretmenlerin direnç gösterdiklerini ortaya koymuşlardır. Ülkemizde yapılan 2023 eğitim vizyonuna yönelik bir araştırmada ise aynı şekilde öğretmenlerin mesleki kıdemi arttıkça eğitim vizyonuna karşı ilgilerinin de azaldığı ve mesleki derecelerinin, öğretmenlerin eğitimde yaşanacak dönüşümlere kolaylıkla uyum sağlamalarına engel olduğu ortaya çıkmıştır (Baltacı ve Coşkun, 2019).

ÖNERİLER

Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda tasarım-beceri atölye uygulamalarına yönelik alanda çalışan uzmanlara ve araştırmacılara bazı önerilerde bulunulmuştur. Bu öneriler maddeler halinde aşağıda verilmiştir:

- Tasarım- beceri atölye uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin ortaya konulması amacıyla yapılan bu çalışmaya ek olarak okul müdürlerinin görüşlerini ve öğrencilerin görüşlerini de içine alan yeni versiyonları geliştirilmeli.
- Çalışmada sadece tasarım beceri atölye öğretmenlerinin görüşlerini içermektedir. Genel algıyı belirlemek amacıyla tasarım beceri atölye öğretmenleri dışında birçok alandan öğretmenle bir çalışma yürütülüp onların hazırbulunuşlukları ve görüşleri araştırılmalı
- Bu çalışmaların yanı sıra geleceğin öğretmenleri ile tasarım beceri atölyelerinin kendi alanlarına nasıl katkı sağlayabileceği üzerine çalışmalar hazırlanmalı
- Kıdemli öğretmenlerde oluşan tasarım-beceri atölyelerinin ders olmadığı algısını gidermek için hizmet içi eğitimler düzenlenmeli ve atölyeler yıl sonu değerlendirmeler içerisinde bulunmalı
- Öğretmenlerin kaynak eksikliğinin giderilmesi için bir etkinlik havuzu oluşturulmalı ve düzenli aralıklarla güncellenmeli
- Öğretmenler tasarım-beceri atölyeleri hakkında uygulamalı eğitimler almalı
- Ölçme, değerlendirme aşaması için ortak bir şablon oluşturulmalı
- Tasarım-beceri atölyeleri ile tanışma yaşı anaokulundan itibaren başlamalı ilerleyen kademelerde özel ilgi alanları ve yeteneklere göre daraltılmalı
- Veliler de tıpkı öğretmenler gibi süreç hakkında bilgilendirilmeli
- Benzer araştırmalar farklı örneklerle yapılmalı
- Yapılacak çalışmalarda farklı yöntem ve ölçme araçları kullanılmalı

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Makalenin etik kurul izni Erciyes Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafınca 25.04.2023 tarih 179 sayılı kararı ile alınmıştır”.

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada yazarın araştırmaya katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

Akıncı, A. ve Tüzün, H. (2016). *Maker hareketi ve yenilikçi eğitim: Bir durum analizi*. 3. Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler Konferansı, ss.59-70, 26- 29 Nisan 2016, Antalya.

Aksoy, G., & Saraçoğlu, S. (2021). Tasarım beceri atölyelerine katılan beşinci sınıf öğrencilerinin yaşam becerileri eğitimine yönelik görüşleri, *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 7(2), 278-326. <https://doi.org/10.47615/issej.988374>

Akıllı, C., Yıldız, M., Ateş, A., & Ateş, N. (2020). Tasarım- beceri atölyelerinin işlevselliği ile ilgili yönetici görüşleri. O. Zahal (Ed.), *Eğitim bilimlerinde teori ve araştırmalar* (s.s. 29-46). Gece Kitaplığı. https://www.gecekitapligi.com/Webkontrol/uploads/Fck/egitim_11.pdf

- Ataç, E. (2003). 21. yüzyılda öğretmen eğitimi: Türkiye’de öğretmen eğitiminin değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (2), 1-31.
- Baltacı, A., & Coşkun, M. K. (2019). 2023 eğitim vizyon belgesine ilişkin öğretmen algısı. *HAYEF: Journal of Education*, 16(2), 130-155. <https://doi.org/10.5152/hayef.2019.19013>
- Beldağ, A., & Yaylacı, A.F. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitim sistemi hakkındaki görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 90-107. <https://doi.org/10.17755/esosder.28018>
- Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin ekonomiye ve kalkınmaya etkisi. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 33-41. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/787153>
- Çetin, İ., & Sağlam Çetin, E. (2023). Tasarım ve Beceri atölyeleri hakkında okul yöneticilerinin görüşleri. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 4 (1), 47-71, <https://doi.org/10.54637/ebad.1228560>
- Doğan, S. (2019). 2023 Eğitim vizyonu belgesine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmen görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 8(2), 571-592 <http://dx.doi.org/10.30703/cije.550345>
- Erbay, F. (2017). Müzelerin eğitim ve tasarım atölyelerinde informal eğitim. *Millî Eğitim*, 214, 239-253. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/441170>
- Girgin, D. (2019). Öğretmenlerin tasarım odaklı düşünmeye ilişkin bilişsel yapıları ve kavramsal değişimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 459-482. DOI: 10.31592/aeusbed.578729
- Greiff, S., & Kyllonen, P. (2016). Contemporary assessment challenges: The measurement of 21st century skills. *Applied Measurement in Education*, 29(4), 243-244. <https://doi.10.1080/08957347.2016.1209209>
- Güçlü, N., & Bayrakçı, M. (2004). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim sistemi ve hiçbir çocuğun eğitimsiz kalmaması reformu. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 51-64. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1336970>
- Güleş, E., & Kılınç, H.H. (2020). Sınıf öğretmenlerinin tasarım beceri atölyelerine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies - Education*, 15(6), 4227-4245. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.47031>
- Gülhan, F. (2021). Okul paydaşlarının tasarım beceri atölyelerine yönelik beklentilerine dayalı görüşlerinin değerlendirilmesi. *International Journal of Humanities and Education*. 7 (15). 235-260. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1599485>
- Gültekin, M. (2020). Değişen toplumda eğitim ve öğretmen nitelikleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(1), 654-700. <https://doi.org/10.18039/ajesi.682130>
- Gündoğan, A., & Can, B. (2020). Sınıf öğretmenlerinin tasarım-beceri atölyeleri hakkındaki görüşleri, *Turkish Studies - Education*, 15(2), 851-876. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40357>
- Hamarat, E., & Arkan, A. (2018). 2023 Eğitim Vizyon Belgesi’nde gelecek becerileri. *Seta Perspektif*, 222, 1-7. <https://avesis.gazi.edu.tr/yayin/9a9afbe6-c41c-4b9a-8346-60247ecefac2/2023-egitim-vizyon-belgesinde-gelecek-becerileri>
- Karaçay, T. (2005, 23-25 Haziran). Yarının okulu için öğretmen. *Eğitimde Yüksek Öğretmen Okulları Deneyimi Sempozyumu*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. <https://docplayer.biz.tr/4147751-Yarinin-okulu-icin-ogretmen.html>

- Köç, A., & Ünal, O. (2019). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin 2023 eğitim vizyonuna yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Journal of Innovative Research in Social Studies*, 1(2), 65-79. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/608879>
- Kubat, U. (2018). Okul dışı öğrenme ortamları hakkında fen bilgisi öğretmen adaylarının görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 48,111-135. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.429575>
- Laçın Şimşek, C. (2011). Okul Dışı Öğrenme Ortamları ve Fen Eğitimi. C. Laçın Şimşek (Ed.) *Fen Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları*. Pegem Akademi.
- MEB. (2018). *2023 Eğitim Vizyonu*. http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU
- Mısırlı, E. (2020). *Tasarım-Beceri Atölyeleri Nedir? Ne Olmalıdır?* <https://medium.com/@efemisirli/tasarim-beceri-atolye-30fa4936cc50>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Nixon, A., Packard, A., & Douvanis, G. (2010). Non-renewal of probationary teachers: Negative retention. *Education*, 131(1), 43-54.
- Ocak, G. (2016). 21. yüzyılda eğitimde yeni yönelimler K. Keskinlik (Ed.). *Eğitim bilimine giriş* içinde (s.361-387). Pegem Akademi.
- Öz, S., & Ekmekci, G. (2021, 27-28 Şubat). Tasarım beceri atölyeleri: Kuruluş nedenleri ve zorlukları, 3. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, Tunceli.
- Özsoy, N. (2017). STEM ve yaratıcı drama. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1487232>
- Peppler, K. & Bender, S. (2013). Maker movement spreads innovation one project at a time. *Kappan Magazine*, 95, 22-27.
- Sağır, M. (2015). Eğitim ve okul sistemindeki son dönem politika değişimlerine ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 10(11), 1297-1310. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8723>
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon Yayınevi.
- Topal, M. (2021). 2023 Eğitim vizyonu belgesiyle 11. Kalkınma Planı'nda eğitimle ilgili hedeflerin karşılaştırılarak değerlendirilmesi, *AJER - Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 156-195. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1467558>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık
- Vangrieken, K., Meredith, C., Packer, T., & Kyndt, E. (2017). Teacher communities as a context for Professional development: A systematic review. *Teaching and Teacher Education*, 61, 47-59. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.10.001>
- Yılmaz, K., & Altinkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973.
- Yücel Toy, B., & Uçar, Ş. (2022). Matematik öğretiminde tasarım beceri atölyeleri (TBA) etkinliklerinin geliştirilmesi: Bir model önerisi. *Milli Eğitim*, 51 (234), 1805-1830, <https://doi.org/10.37669/milliegitim.837775>